

Kyrkbladet

4/2017

en hälsning från din församling

Lokala spår av reformationen

Svenska kyrkan
ÖSMO-TORÖ FÖRSAMLING

- 2 Kyrkoherden har ordet
- 3 Kalender
– vad är på gång?
- 4 Lokala spår av reformationen
- 5 Lokala spår av reformationen
- 6 På gång
- 7 På gång (forts.)
- 8 Våra kyrkoskatter
Kontakta oss

Kyrkbladet

utges av Ösmo-Torö församling.

Ansvarig utgivare:

Peter Mourath
Kyrkbladet utkommer 4 ggr/år.

Adress:

Pastorsexp. Kyrkvägen 31
148 31 Ösmo.

Redaktör/layout:

Katarina Rudérus
katarina.ruderus@svenskakyrkan.se
08-520 382 81

Tryck:

Mix Grafiska, Nynäshamn
Upplaga 3500

Hemsida: www.osmоторo.se

Kyrkoherden har ordet

En present

Ett paket man har öppnat blir det inte mycket kvar av, kanske bara en hög med papper och litet snöre som går till återvinning. All förväntan man hade när man såg paketet under granen, det där nästan förtrollade skimret som det fick av ljusen, allt det där är borta när fantasierna har bytts i vetskap.

Kanske är det så med hela julhelgen, att barndomens skimmer liksom avtar med åren? Kan stressade föräldrar, som har undrat hur de skall hinna med alla förberedelser och om pengarna skall räcka månaden ut, ändå förflytta sig till det tillstånd av barnlig förundran som julgranen och julkrubban, ljusen och klapparna vill försätta oss i?

Jag hoppas det, för jag tror att vi behöver det!

Jag tror att julens alla tillbehör vill säga oss att julhelgen inte är som andra helger. Den talar till oss om mysteriet. Låt vara att mysteriet är förklätt nästan till oigenkännlighet i de dignande julforden och alla tomtar och allt bjällerklang, men det finns där!

”Livet är något mer”, vill det säga till oss, ”något större än du tror”. Livet är heligt därför att någon har helgat det med sin närvaro. När Gud kom till världen och helgade det mänskliga livet genom att själv leva det, skedde det inte med pompa och ståt. Ingen förväntade sig att han skulle komma, mycket få insåg vad som hade hänt. Gud gav oss inte ett glittrande paket som skulle öppnas i hela världens åsyn, han gav oss något helt annat. Sig själv.

Barnet som lades i en krubba, långt från maktens centrum, utanför värdshuset och de bebodda rummen, är Guds gåva till mänskligheten.

Peter Mourath, kyrkoherde

Kalender

DECEMBER

Sön 3/12

Första advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath
Kyrkokören, Brasskvintett
12–17 Adventsfika och julbasar i försam-
lingshemmet
15 Söndagsmässa i Torö kyrka, Mourath
damkvartett

Mån 4/12

13 Syföreningen i församlingshemmet

Ons 6/12

9.30 Kyrkstunden, Sockenstugan
– terminsavslutning
17 Stickkontakt, Sockenstugan
– terminsavslutning

Tors 7/12

11.30 Torsdagslunch, församlingshemmet
Jultallrik 60 kr, Sub Rosa underhåller

Lör 9/12

16 Adventsmusik på Landsort
Se annons s. 6

Sön 10/12

Andra advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny
14 Andakt på Tallåsen
16 Vi sjunger in lucia, Ösmo kyrka,
Diskantkören, musiker

Tis 12/12

9.15 Orgelmusik i Ösmo kyrka, fika i för-
samlingshemmet

Lör 16/12

16 Julkonsert i Ösmo kyrka, se s. 6

Sön 17/12

Tredje advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

Sön 24/12

Fjärde advent, julafton

11 Julkrubba i Ösmo kyrka, Willny,
Diskantkören
11 Julkrubba i Torö kyrka, Mourath

Mån 25/12

Juldagen

06 Julotta i Ösmo kyrka, Mourath,
Kyrkokören

08 Julotta i Torö kyrka, Willny

Unni & Katarina, *flöjt & sång*

Sön 26/12

Annandag jul

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny

Sön 31/12

Sön e jul, nyårsafton

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath
16 Nyårsbön i Torö kyrka, Mourath

JANUARI

Mån 1/1

Nyårsdagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

Lör 6/1

Trettondedag jul

16 Temamässa i Ösmo kyrka, Mourath

Sön 7/1

1:a sön efter trettondedagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

Sön 14/1

2:a sön efter trettondedagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny

Tis 16/1

9.15 Orgelmusik i Ösmo kyrka,
fika i församlingshemmet

Ons 17/1

9.30 Kyrkstunden i Sockenstugan
17 Stickkontakt i Sockenstugan
19 Start för studiecirkel, se s. 7.

Tors 11/1

11.30 Torsdagslunch i församlingshemmet

Sön 21/1

3:e sön efter trettondedagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny

Tis 23/1

13 Träff för daglediga på Torö

Ons 24/1

9.30 Kyrkstunden i Sockenstugan

Sön 28/1

Septuagesima

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath
14 Andakt på Tallåsen

Ons 31/1

9.30 Kyrkstunden i Sockenstugan
17 Stickkontakt i Sockenstugan

FEBRUARI

Sön 4/2

Kyndelmässodagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny,
Diskantkören

15 Söndagsmässa i Torö kyrka, Willny
Unni & Katarina, *flöjt & sång*

Ons 7/2

9.30 Kyrkstunden i Sockenstugan

Tors 8/2

11.30 Torsdagslunch i församlingshemmet

Sön 11/2

Fastlagssön

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath,
Kyrkokören

Tis 13/2

Fettisdagen

9.15 Orgelmusik i Ösmo kyrka,
fika i församlingshemmet

*Med reservation för ändringar. Se annon-
sering i NP och på vår hemsida: www.osmatoro.se. Du kan också följa oss på
facebook.*

Dåramas fest – en galen kväll!

Tisdag 13/2 kl. 19.00, Församlingshemmet

Sista kvällen innan fastan börjar kulminerar karnevalen – den galna festen innan vi går in i allvaret. Medan vi frossar på semlor är det öppen scen för allehanda tokigheter – vitsar, sketcher, galna sånger och vad som än dyker upp! Helt okyrkligt och stolligt. En del av oss har förberett galenskaper och hoppas på insatser från alla som har lust.

Vi vågar dock inte vara helt galna – vi behöver veta hur många som kommer så att semlorna räcker. Därför behöver vi en

Anmälan senast ??.

Tel: 520 300 11

johanna.hultman@svenskakyrkan.se

Varmt Välkomna!

Lokala spår av reformationen

Tisdagen den 31/10 markerade vi i Ösmo kyrka reformationens 500-årsdag med en högtidlig vesper. Mitt uppdrag nu är att redovisa lokala spår av reformationen i vårt nutida samhälle. Det är intressant eftersom många av de spår jag tänker visa har försvunnit i en slags självklarhet. Något vi räknar med som om det alltid funnits och alltid kommer att finnas.

Detalj av predikstolen, Ösmo kyrka

Predikstolen

Låt oss börja inne i själva kyrkobyggnaden. Två av dess inventarier är faktiskt ett direkt resultat av reformationen. Den första är predikstolen. Tidigare skedde prästens viktigaste arbete i mässan vid altaret och det som sjöngs och talades var fixerade texter och melodier som följde kyrkoåret. I och med reformationen försköts tyngdpunkten från mässoffret vid altaret till läraren i predikstolen. Församlingen skulle undervisas i Guds ord under gudstjänsten. Som vanligt i förändringsprocesser kom denna tyngd-

punktsförskjutning att fortsätta så att det, när jag själv var barn på 60-talet, bara var predikan som betydde något. Många gick till gudstjänsten för att höra den och den prästen istället för att fira mässan. Här bör det sägas att den överdriften var Luther själv helt främmande – han älskade den katolska mässan och ville inte ändra på särskilt mycket i den. Vi har 1900-talets högkyrkliga väckelse att tacka för att balansen numera börjar återställas. Predikan har inte mist sin undervisande del, men den har fått en plats i en helhet så som det ursprungligen var menat.

Orglar och musik

Det andra inventariet som kom så småningom är faktiskt också ett resultat av reformationen, och det är orgeln. Visserligen dröjde det långt in på 1800-talet innan orglar blev installerade i svenska landsortskyrkor. Dels berodde det på att det var dyrt, men också på att det till en början inte fanns folk som kunde använda dem. Luther själv var en stor musiker och psalmdiktare, och just församlingssången i psalmens form är ett direkt resultat av refor-

mationen. Innan orgeln fanns på plats var det församlingens klockare som ansvarade för att leda församlingssången som alltså sjöngs utan instrumentstöd under århundraden. Den störste kompositören i västerlandets historia – J S Bach – var verksam som församlingsmusiker och skrev åtskilligt av sin musik för den kommande söndagens gudstjänst. Visst har mycken underbar kyrkomusik skapats och använts på romersk-katolsk mark också – men detta med gemensam församlingssång kom på allvar igång först i och med att Martin Luther började dikta psalmer – såväl på egenkomponerade som på folkmelodier.

Skolor och utbildning

Ett annat tydligt spår är våra skolor. Reformationen var på sätt och vis ett myndigförklarande av den enskilda människan, och för att den myndigheten skulle kunna nyttjas var det avgörande att kunna läsa och skriva. Så började församlingsprästerna redan på 1500-talet ta ansvar för att alla barn i socknen åtminstone skulle kunna stava sig igenom Martin Luthers lilla katekes. Det ledde till

att församlingen byggde skolor – och vi har ju den gamla kyrkskolan kvar i Ösmo – även om den nu har en annan funktion. Men skolan som idé var ett ansvar som Kyrkan tog och så småningom upptäckte sig inte riktigt orka med. Prästeståndet i den gamla fyrståndsriksdagen tjtade i årtionden om att det egentligen var ett statligt ansvar. Man kan säga att de blev bönhörda 1842 i och med att folkskolestadgan äntligen kom till stånd. Ändå fanns där en viss eftersläpning – kyrkoherden förblev självskrivnen ordförande i kommunens skolnämnd av bara farten. Denna märkliga anomali försvann först på 1920-talet. I den vevan togs en annan reformationsmarkör också bort. Fram till 1919 hade det varit en självklarhet att Luthers lilla katekes var läroboken i kristendom och att den skulle läras utantill.

Sockenstugan, Ösmo

Sockenstugan

Ytterligare ett spår är Sockenstugan. Socknen hade fattiga och äldre som att ta hand om, och de placerades i fattigstugan. Om jag har förstått det rätt var det som fattigstuga socken-

stugan en gång byggdes. Genom åren fick den ju flera olika funktioner och här i församlingen gör vi vårt bästa för att dess växlingsrika historia inte ska glömmas bort. Men det faktum att det nya äldreboendet, Tallåsen, faktiskt är placerat inom synhåll för kyrkbacken är en händelse som ser ut som en tanke. Den urgamla förbindelsen mellan församlingen och det sociala ansvaret för de av samhället åsidosatta och till och med utstötta förnekar sig inte. Precis som med skolan förblev kyrkoherden självskrivnen ordförande i alla sociala nämnder långt efter det att kommunerna tagit över ansvaret. Det bekymmersamma idag är att statsmakterna tycks vilja kasta tillbaka en del av detta ansvar på Kyrkan. Men det är en annan diskussion.

Kyrkorådet

Kyrkoråd och fullmäktige är på sätt och vis också en utlöpare av reformationen. I det tidigkristna Europa var den lokale kyrkoherden längst ut i en lång kommenderingskedja som började hos påven i Rom. Eftersom Luther blev beroende av furstars skydd för sin personliga säkerhet ledde hans politiska naivitet till en sammanblandning av stat och Kyrka som vi fortfarande ser konsekvenserna av. Det positiva är när lekmän och Kyrkans vigda tjänare i samförstånd avgör för Kyrkan viktiga ärenden. Ett samförstånd som ställt

sig under Kristus som är Kyrkans ende sanne herre. Det var först på 1800-talet som kyrklig och borgerlig kommun skildes åt. Och länge fanns kyrkstämman kvar som församlingens beslutande organ – så var det till exempel fortfarande på Öland när jag tjänstgjorde mina första prästår på 1980-talet. Där fanns också den självklara kopplingen till Kyrkans naturliga centrum kvar i och med att stämman hölls i direkt anslutning till söndagens högmässa.

Avslutningsvis kan vi säga att Ösmo samhälle, precis som alla andra svenska orter, knappast hade varit vad det är idag utan händelser betingade av reformationen. Den kom mitt i en stor samhällsomvandling som drog med sig allt möjligt och i förlängningen handlade om så mycket mer än Kyrkan och dess lära. Spåren blir ganska tydliga för den som ger sig tid att leta. Och min förhoppning är att fler vill leta vidare med oss i Kyrkan under dagar och år som kommer.

Allan Willny

BÄRARE

Vid jordbegravningar går det åt ett antal personer för att bära kistan från gudstjänsten i kyrkan och ut till gravplatsen. Vi söker dig som tror att du kan hjälpa oss. Vi behöver hjälp både i Ösmo och på Torö. Du kommer att få utbildning, och ersättning utgår.

Vill du veta mer? Ring Lars Faaren, tel: 070-2622445.

Första advent

11 Högmässa i Ösmo kyrka
Kyrkokören, Brasskvintett

Adventsrika och Julbasar
i församlingshemmet 12-17
Internationella gruppen & Stickkontakt
säljer sina alster, hembakat, mm. Vi säljer
också julkort tillverkade av barnen på Joyo!
Alla intäkter går till Joyo i Bukarest.

15 Söndagsmässa i Torö kyrka
Damkvartett, Mourath

Adventsmusik på Landsort

Lör 9/12 kl. 16

Axelina Lindholm, *sång*
Barna Both, *piano*
Allan Willny, *präst*

Vi sjunger in Lucia

Sön 10/12 kl. 16, Ösmo kyrka
Diskantkören, musiker

Biljett erfordras. Hämtas på Priskrossaren i Ösmo någon dag innan. Mer info kommer!

Jul- & Nyårshelgerna

Sön 24/12 Fjärde advent, julafton

11 Julkrubba i Ösmo kyrka, Willny,
Diskantkören

11 Julkrubba i Torö kyrka, Mourath

Mån 25/12 Juldagen

06 Julotta i Ösmo kyrka, Mourath,
Kyrkokören

08 Julotta i Torö kyrka, Willny
Unni Eriksdotter & Katarina Rudéus, *sång*

Sön 26/12 Annandag jul

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Willny

Sön 31/12 Sön e jul, nyårsafton

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

16 Nyårsbön i Torö kyrka, Mourath

Mån 1/1 Nyårsdagen

11 Högmässa i Ösmo kyrka, Mourath

"Dagen är kommen"

Julkonsert

Lör 16/12 kl. 16, Ösmo kyrka

ÖSMO-TORÖ KYRKOÖR
HANINGE SINFONIETTA

Tina Bergholm, *sopran*
Katarina Rudéus, *piano/orgel*

Unni Eriksdotter, *dirigent*

STICK-KONTAKT

Ösmo-Torö Församling

INSAMLING AV GARN

Har du garn hemma som du
inte använder?

Vi i Stick-kontakt tar tacksamt emot
alla sorters garn.

Ditt bidrag lämnas till Pastors-
expeditionen vid Ösmo kyrka
Tisdagar och onsdagar kl. 10-12
eller torsdagar kl. 13-15.

Det går också bra att besöka Stick-kontakt
onsdagar i ojämn vecka kl. 17-19
i Sockenstugan, Ösmo.

Tack för ditt bidrag!

Vid frågor kontakta Johan Demarkesse,
tel: 08-520 382 82

"En stjärnas ljus"

Temamässa i Ösmo kyrka på
Trettondedag jul 6/1 16.00
Mourath

Bekännelseskriterierna!

Finns det något som låter torrare än "Svenska kyrkans bekännelseskriterier"? Knappast! Men ibland bedrar vi oss. De skriffter som ryms där tillkom i en mycket spännande och dramatisk tid.

Under fyra onsdagar i början av det nya året skall vi riktigt "grotta ned oss" i katekesen, Augsburgska bekännelsen, konkordieformeln och de andra skrifterna från reformationens tidevarv.

Visst låter det spännande! Visst vill du vara med?

**Start ons 17/1 kl. 19-21,
Sockenstugan, Ösmo**

Anmälan till:
Peter Mourath eller Allan Willny

"Doktors (Luthers) barn stod vid bordet och såg med stora ögon på persikorna där. Då sade han: Den som vill se en bild av en som gläder sig i hoppet, har här en utmärkt tavla. Ack, att vi kunde se fram emot den yttersta dagen i ett så glatt hopp!"

Martin Luther

En djupdykning i

Björn & Benny:s musikskatt!

Under några onsdagkvällar i vår, 19-20.30, kommer vi att ta oss an några av Björns & Bennys sånger.

Deras låtar rymmer några av pophistoriens djupaste, mest melankoliska texttrader. Det handlar om svek, ensamhet, sorg och krossade hjärtan. Men även glädje, som i Dancing queen. Du får tillsammans med andra analysera och dela med dig av vad texterna och musiken har betytt för dig.

Texterna studeras onsdagarna: 21/2, 7/3, 4/4, 18/4, 2/5 och 16/5.

Du som gillar att sjunga kan anmäla dig till **projektkören**, som ses: 28/2, 14/3, 11/4, 25/4, 9/5 och 23/5.

Vi kommer också att ses 22/8, 29/8 och 5/9, samt avsluta projektet med en konsert/musikgudstjänst LÖR 8/9.

Du kan välja att vara med på en eller båda delarna i projektet!

Anmälan senast 21/1 till:
johan.demarkesse@svenskakyrkan.se
katarina.ruderus@svenskakyrkan.se

Sön 4/2 Kyndelmässodagen

11 Högmässa, Ösmo kyrka,
Diskantkören, Willny

12 Sopplunch i Sockenstugan
som internationella gruppen ordnar

15 Söndagsmässa i Torö kyrka, Willny,
Unni & Katarina, *flöjt & sång*

Vem är du?

Vem är du?

Jag heter Unni Eriksdotter, född i Hässelby Gård i västra Stockholm och har bott i huvudstaden mer eller mindre hela mitt liv. Jag är utbildad kyrkomusiker med kör som profil.

Vad gör du i församlingen?

Sedan 1 september arbetar jag 75% som kyrkomusiker på en nyinrättad tjänst.

Vad innebär det?

Det innebär att jag leder kyrkokören, och tillsammans med Katarina leder jag även diskantkören. Sedan är det arbetsuppgifter som en "vanlig" kyrkomusiker gör; spelar på gudstjänster, dop, bröllop och begravning, samt i andra sammanhang där musiken spelar en viktig roll. Musiken är ett fantastiskt arbetsredskap som når fram till människor i så många olika situationer.

Vad gör du på fritiden?

Jag åker gärna till fjälls och är ute i naturen om jag får tillfälle. Att träffa vänner och ta del av all kultur som finns är viktigt för mig.

Våra kyrkoskatter

I Ösmo kyrka står två smidda golvljusstakar; en på vardera sidan i det nedre kortet. De är sjuarmade, och drygt två meter höga.

Dessa kandelabrar skänktes till Ösmo kyrka 1902 av C J Nyqvist, som hade smidesverkstad på Lövlundsvägen 1-5 i Nynäshamn från år 1900.

1907 flyttade verkstaden till Stockholm, där de bl a levererade ornamenterade trappräcken till Riksdagshuset, och konstsmide till Dramatiska teatern.

Ingenjör C J Nyqvist var mån om sina anställda. Bl a upplät han odlingslotter till dem, där de kunde odla t ex potatis för husbehov.

Siv Wahlberg /Lisa Permér

Kontakta oss

Pastorsexpeditionen

Kyrkvägen 31
148 31 Ösmo
Besöks- och telefontid:
tis, ons 10–12, tors 13–15

Du kan prova att ringa även andra tider – vi svarar om vi är på plats!

Tel: 08-520 300 11
Fax: 08-520 389 05
osmo.pastorat@svenskakyrkan.se

Lokalbokning 08-520 300 11

Kyrkoherde

Peter Mourath
Tel: 08-520 389 24
SMS: 076-776 15 72

Komminister

Allan Willny
Tel: 08-520 309 02
SMS: 070-378 84 92

Diakoniassistent

Johan Demarkesse
Tel: 08-520 382 82

Församlingspedagog

Nina Åkerlind
Tel: 08-520 309 82

Kyrkomusiker/information

Katarina Rudéus
Tel: 08-520 382 81
SMS: 076-776 15 73

Kyrkomusiker

Barna Both
Tel: 08-520 385 18
SMS: 076-776 15 74

Kyrkomusiker

Unni Eriksson
Tel: 08-520 309 24
SMS: 076-101 2674

Kyrkvaktmästare

Lisa Permér
Tel: 08-520 309 49

Kyrkokamrer

Johanna Hultman
Tel: 08-520 307 02

Husmor

Ami Ullman
Tel: 08-520 273 66
SMS: 076-776 20 08

Kyrkogårds- och fastighetschef

Lars Faaren
Tel: 08-520 306 76
Mob: 070-262 24 45

Kyrko-/kyrkogårdsvaktmästare

Therése Bender
Tel: 08-520 273 69
Mob: 070-229 11 67

Ekonomiassistent

Annica Kilegård Brissman
Tel: 08-520 305 02
Mob: 076-776 15 75

Kyrkogårdsexpeditionen

Tel: 08-520 306 76

Kyrkorådets ordförande

Kjell Linder
Tel: 08-520 301 65

Kyrkofullmäktiges ordförande

Ulf Söderström
Tel: 08-520 313 38

Begravningsombud

Camilla Elmius
Tel: 073-616 73 09

Besök oss på vår hemsida:
www.osmotoro.se
Där hittar du också våra
e-postadresser!

plusgiro 10 11 55-0
bankgiro 5662-7912

Swish internationella gruppen:
1233502556
Swish servering:
1233275187

Vi samarbetar med **sensus**